WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-081 Opole

Opole, 23 października 2026 r.
PS.I.431.4.18.2026.WM

Pani
Małgorzata Chrynus
Kierownik Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Prószkowie
ul. Opolska 17
46-060 Prószków

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie
ul. Opolska 17, 46-060 Prószków

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli

art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 20 ust. 1 i art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 ze zm.) oraz w związku z art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158).

3. Zakres kontroli

1) przedmiot kontroli: realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych[1].

2) okres objęty kontrolą: od 1 lipca 2025 r. do 26 sierpnia 2026 r.

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa

5. Tryb kontroli: zwykły

[1] Nazywanej dalej „ustawą”

6. **Termin kontroli**: 26-27 sierpnia 2026 r.
7. **Skład zespołu kontrolnego**:
   - **Wojciech Medoliński** - Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
   - **Jakub Krajewski** - Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.
8. **Kierownik jednostki kontrolowanej**
   Pani Małgorzata Chrynus – Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prószkowie, pełniąca tę funkcję od 1 czerwca 2012 r.
9. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod nr 23.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

Pomimo stwierdzenia uchybienia i nieprawidłowości w trakcie prowadzenia postępowania kontrolnego uznano, że nie mają one wpływu na prawidłowość realizacji zadań wynikających z ustawy, zaś uwzględniając zakres pozytywnie ocenionych zagadnień objętych przedmiotem kontroli należy **pozytywnie** ocenić działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prószkowie[2] w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych;
- obowiązek utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych oraz organizacja wykonania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych pod kątem jej wpływu na normy zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem;

[2] Nazywanego dalej „MOPS”

– sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych;
– terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnych wnioskodawcom.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- formułowania nieprecyzyjnej podstawy prawnej przez organ w odniesieniu do aktów wykonawczych, co narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.;
- niewypełniania przez organ obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- prawidłowości upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych;
- realizacji obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do świadczeń rodzinnych oraz wpływu organizacji tych zadań na normy zatrudnienia pracowników socjalnych;
- budowy wydawanych decyzji administracyjnych, zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. oraz zasadności przytaczanych aktów prawnych w podstawie prawnej decyzji z ustaleniami faktycznymi w prowadzonych postępowaniach;
- prawidłowości formułowania przez organ uzasadnienia faktycznego oraz prawnego w wydawanych decyzjach administracyjnych, zgodnie z art. 107 § 3 k.p.a.;
- zasadności przyznawania osobom uprawnionym prawa do świadczeń rodzinnych oraz zgodności wysokości wypłaconych świadczeń z przepisami ustawy;
- realizacji przez organ obowiązku samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wniosku przy prowadzeniu postępowań w przedmiocie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy;
- terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnych wnioskodawcom,

Ustalenia kontroli

Z informacji przekazanych przez Kierownika MOPS wynika, że w okresie poddanym kontroli wydano:

1) **108** decyzji przyznających świadczenia rodzinne, w tym:
    a) **24** decyzje przyznające zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
    b) **42** decyzje przyznające zasiłek pielęgnacyjny,
    c) **20** decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne (wydane wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od dnia 1 stycznia 2024 r.),
    d) **16** decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
    e) **6** decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie;
2) **9** decyzji odmawiających przyznania prawa do świadczeń rodzinnych, w postaci zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka;
3) **1** decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, w odniesieniu do zasiłku pielęgnacyjnego.

W okresie poddanym kontroli organ pozostawił ponadto **3** wnioski o ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych bez rozpoznania.

Z informacji przekazanej przez Kierownika MOPS wynika również, że w okresie poddanym kontroli nie była wypłacana zapomoga, o której mowa w art. 22a ust. 1 ustawy. Ponadto Rada Miejska w Prószkowie nie ustanowiła świadczenia na rzecz rodziny dla osób zamieszkałych na terenie Gminy Prószków na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 22b ust. 1 ustawy.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano losowo wybraną dokumentację **45** postępowań, w tym:

- **10** spraw (42%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- **8** spraw (19%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny;

- **6** spraw (30%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne, wydanych wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.;
- **5** spraw (31%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka;
- **3** sprawy (50%) zakończone wydaniem decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie;
- **9** spraw (100%) zakończonych wydaniem decyzji odmawiających przyznania świadczenia rodzinnego, w postaci zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłku pielęgnacyjnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka;
- **1** sprawy (100%) zakończonej wydaniem decyzji o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych;
- **3** spraw (100%), w których wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych zostały pozostawione bez rozpoznania.

Do Wojewody Opolskiego przekazano **10** spraw w celu ustalenia czy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Od żadnej z wydanych w kontrolowanym okresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

Na dzień kontroli w MOPS nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne lub do osoby pobierającej te świadczenia uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do poszczególnych świadczeń rodzinnych, a także odmowy lub weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:
- umieszczenia członka rodziny w pieczy zastępczej lub w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, o którym mowa w art. 5 ust. 7 ustawy;

- pozostawania dziecka pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, o którym mowa w art. 7 pkt 5 lit. e ustawy;
- ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, o którym mowa w art. 5 ust. 7a ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, zgodni z art. 11a ust. 1 ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- przyznania zasiłku pielęgnacyjnego osobie, która ukończyła 75 lat, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy;
- przyznania zasiłku pielęgnacyjnego osobie w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia; zgodnie z treścią art. 16 ust. 3 ustawy;
- przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobom wskazanym w art. 17 ust. 1 pkt 2-4 ustawy;
- przyznania świadczenia rodzicielskiego ojcu dziecka na zasadach określonych w art. 17c ust. 2 ustawy.

1. **Prawidłowość upoważnienia pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie świadczeń rodzinnych**

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy organ właściwy może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na

wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

Burmistrz Prószkowa, na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy, upoważnił Kierownika MOPS do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych (upoważnienie Burmistrza Prószkowa z dnia 1 czerwca 2012 r. nr WOR.077.16.2012.OR). Jednocześnie, Burmistrz Prószkowa, w drodze upoważnień z dnia 28 stycznia 2005 r. nr 2/2005, z dnia 10 maja 2021 r. nr RO.0052.24.2021.SK oraz z dnia 26 lipca 2023 r. nr RO.0052.50.2023.SK, upoważnił inspektorów ds. świadczeń rodzinnych MOPS do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w przedmiocie świadczeń rodzinnych. Stosownie do treści art. 20 ust. 3 ustawy Burmistrz Prószkowa udzielił również pojedynczego umocowania do prowadzenia postępowań w sprawach przyznania świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach (upoważnienie Burmistrza Prószkowa z dnia 4 maja 2026 r. nr RO.0052.4b.2026.SK).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. **Prawidłowość postępowania jednostki w przedmiocie utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych oraz organizacja wykonania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych pod kątem jej wpływu na normy zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej**

Zgodnie z normą prawną wyrażoną w art. 20 ust. 4 ustawy, w przypadku upoważnienia kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, w ośrodku tym tworzy się komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych. Realizacja świadczeń rodzinnych nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Zgodnie z treścią § 9 ust. 1 i 3 Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prószkowie, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prószkowie z dnia 2 sierpnia 2023 r. nr 13/2023 w sprawie regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Prószkowie, zespół ds. świadczeń stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną w celu wykonywania określonych zadań, zaś inspektorzy ds. świadczeń realizują zadania wynikające m.in. z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

3. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem

3.1 Ustalenia dotyczące wszystkich świadczeń rodzinnych

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z brzmieniem art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wszystkie wydane w kontrolowanym okresie decyzje zawierały prawidłowe oznaczenie organu właściwego tj. Burmistrza Prószkowa.

We wszystkich kontrolowanych przypadkach, gdy prawo do świadczeń rodzinnych zależne było od ustalenia dochodu rodziny, organ I instancji ustalił wysokość miesięcznego dochodu rodziny w sposób prawidłowy.

Przyznanie lub odmowa prawa do świadczeń rodzinnych oraz orzeczenie w zakresie nienależnie pobranych świadczeń każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej.

Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanych decyzjach rozstrzygających w zakresie świadczeń rodzinnych organ przywoływał przepisy ustawy, k.p.a. oraz aktów wykonawczych do ustawy, w szczególności Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1340) oraz – w zależności od czasu, w którym został złożony wniosek - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń

rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r. poz. 1481) lub rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2024 r. poz. 1238).

3.2 Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego

We wszystkich kontrolowanych przypadkach zasiłek rodzinny został przyznany osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1, 1a i 1b ustawy w prawidłowej wysokości, stosownie do wieku dziecka, tj. zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1–3 ustawy.

Ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, organ działał zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, czyli gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674,00 zł lub w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności - 764,00 zł.

W poddanych kontroli sprawach wystąpił **1** przypadek, o którym mowa w art. 5 ust. 3-3c ustawy.

W sytuacji utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4 ustawy.

W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy dochód ustalano na podstawie dochodu członka rodziny, powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane było prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4b ustawy.

W przypadku **2** spośród wniosków poddanych kontroli, na podstawie art. 5 ust. 8 ustawy, stwierdzono ustalanie dochodu wnioskodawców z gospodarstwa rolnego przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego w drodze obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 23 września 2025 r. w sprawie wysokości przeciętnego

dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2024 r. (M.P. z 2025 r. poz. 1006).

W poddanej kontroli dokumentacji stwierdzono **2** przypadki przyznania prawa do zasiłku rodzinnego osobie, której prawo do świadczeń rodzinnych w stosunku do danego dziecka uzależnione było od ustalenia na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd.

Dodatek z tytułu urodzenia się dziecka został przyznany w **1** przypadku spośród postępowań poddanych kontroli. Dodatek został przyznany opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, w wysokości 1000,00 zł, co pozostaje w zgodzie z art. 9 ust. 2 i 3 ustawy.

W przypadku **2** postępowań stwierdzono przyznanie prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Dodatek w wysokości 400,00 zł został przyznany matkom dzieci pozostającym pod ich faktyczną opieką, uprawnionym do urlopu wychowawczego, zgodnie z postanowieniami art. 10 ust. 1 ustawy.

W **5** spośród poddanych kontroli postępowań, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej został przyznany zgodnie z art. 12a ust. 1 i 2 ustawy, tj. rodzicowi na trzecie i następne dziecko, w wysokości 95,00 zł miesięcznie.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przyznano rodzicom na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka do ukończenia 16 roku życia (**1** przypadek), ponieważ legitymowało się orzeczeniemo niepełnosprawności, co jest zgodne z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy. Organ przyznawał dodatek w wysokości 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia, co jest zgodne z art. 13 ust. 2 ustawy.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (**9** przypadków) organ przyznawał jednorazowo w wysokości 100,00 zł na dziecko, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego, na wniosek rodzica, złożony do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, co jest zgodne z art. 14 ust. 1-4 ustawy.

W **4** spośród postępowań poddanych kontroli organ przyznał dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku

z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej, w wysokości 69,00 zł miesięcznie, co pozostaje w zgodzie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach zakończonych wydaniem decyzji odmownych powodem odmowy przyznania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego było niespełnianie warunku określonego w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, tj. przekroczenie kryterium dochodowego, co zostało właściwe udokumentowane i obliczone w toku postępowania.

W poddanych kontroli sprawach wystąpiło **6** przypadków utraty dochodu powodując, że prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego ustalano od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 6 ustawy.

W przypadku przyznania świadczeń rodzinnych po uwzględnieniu utraty dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, ustalone prawo do świadczeń rodzinnych było w myśl art. 24 ust. 6a ustawy weryfikowane z uwzględnieniem art. 5 ust. 4c ustawy.

W okresie objętym kontrolą organ w **2** przypadkach pozostawił wnioski o przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego bez rozpatrzenia, na podstawie art. 24a ust. 2 ustawy. W przypadku pierwszego postępowania w dniu 26 lutego 2026 r. organ wezwał stronę do dostarczenia oświadczenia lub dokumentów na okoliczność utraty w 2024 r. dochodu przez męża wnioskodawczyni, oświadczenia dotyczącego wysokości zapłaconych alimentów na rzecz osoby spoza rodziny, jak również poprawy błędnie złożonego wniosku (punkt 5.1, dotyczący wysokości dochodów osiąganych przez członków rodziny). Stronie wyznaczono 14-dniowy termin na uzupełnienie braków od dnia odebrania pisma.

Równolegle z pismem wystosowano do strony zawiadomienie o przedłużeniu postępowania, wskazując przyczynę, określając nowy termin załatwienia sprawy (do 27 marca 2026 r.) oraz pouczając stronę o możliwości wniesienia ponaglenia. Strona

odebrała wspomniane pisma w dniu 5 marca 2026 r. Wskutek bezskutecznego upływu terminu, w dniu 24 marca 2026 r. organ skierował do strony informację o pozostawieniu jej wniosku bez rozpoznania.

W realiach drugiego postępowania w dniu 29 grudnia 2025 r. organ wezwał stronę do przedłożenia dokumentów i oświadczeń dotyczących utraty dochodu w roku 2024, uzyskania dochodu oraz poprawnego oświadczenia o dochodach nieopodatkowanych. Wyznaczono stronie 14-dniowy termin od daty odbioru pisma. Wskazane wyżej wezwanie nie zostało odebrane przez stronę, zaś pierwsze awizo zostało pozostawione w dniu 12 stycznia 2026 r. Wskutek bezskutecznego upływu terminu, w dniu 24 lutego 2026 r. organ skierował do strony informację o pozostawieniu jej wniosku bez rozpoznania.

3.3 Świadczenia opiekuńcze

3.3.1 Zasiłek pielęgnacyjny

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego świadczenie to zostało przyznane:

- w **6** przypadkach niepełnosprawnemu dziecku - na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy;
- w **2** przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy.

Akta poddanych kontroli postępowań zawierały kompletne wnioski o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego wraz z załączonymi do nich aktualnymi orzeczeniami o niepełnosprawności.

W przypadku wszystkich postępowań poddanych kontroli zasiłek pielęgnacyjny został przyznany w wysokości wynikającej z art. 16 ust. 4 ustawy, tj. w kwocie 215,84 zł miesięcznie do końca okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

Zastrzeżenia budzi kwestia braku precyzyjnego przytaczania przez MOPS przepisów zastosowanych rozporządzeń w podstawach prawnych wydawanych decyzji w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego. W decyzjach poddanych kontroli organ kontrolowany ograniczał się wyłącznie do nazwy oraz numeru dziennika urzędowego przywoływanych aktów wykonawczych, bez precyzyjnego wyszczególnienia zastosowanych w sprawie jednostek redakcyjnych.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. Podstawa prawna decyzji musi zostać powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów, zarówno prawa procesowego jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł publikacji[3]. Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu[4].

3.3.4 Świadczenie pielęgnacyjne

W przypadku **6** postępowań poddanych kontroli zakończonych przyznaniem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, według zasad obowiązujących od dnia 1 stycznia 2024 r., niniejsze świadczenia zostały przyznane jednemu z rodziców dzieci, ponieważ sprawowali opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia, które legitymują się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Akta spraw w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zawierały wszystkie niezbędne dokumenty, w szczególności wnioski wraz z niezbędnymi oświadczeniami oraz orzeczenia o niepełnosprawności osób wymagających opieki, które w każdym poddanym kontroli przypadku zawierały wskazania konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

[3] por. w Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8 kwietnia 1999 r. sygn. akt III SA 8192/98
[4] por. w Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 24 kwietnia 1983 r. sygn. akt II SA 20/83

Organ przyznawał świadczenia pielęgnacyjne w wysokości określonej w obwieszczeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2024 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2025 (M.P. z 2024 r. poz. 967), tj. w kwocie 3.287,00 zł. W oparciu o nowe obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 października 2025 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2026 (M.P. z 2025 r. poz. 1127), po jego wejściu w życie, organ wydał decyzje zmieniające wydane w sprawach decyzje pierwotne od dnia 1 stycznia 2026 r. w zakresie wysokości świadczenia, podnosząc je do kwoty 3.386,00 zł.

W okresie objętym kontrolą organ pozostawił **1** wniosek o przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego bez rozpoznania. W omawianej sprawie organ w dniu 15 grudnia 2025 r. wezwał stronę do złożenia wyjaśnień odnośnie posiadania przez dziecko orzeczenia o niepełnosprawności ze wskazaniami w pkt 7 i 8 orzeczenia oraz o dostarczenie aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności. Wezwanie zostało odebrane przez stronę w dniu 23 grudnia 2025 r. Wskutek bezskutecznego upływu terminu, w dniu 30 stycznia 2026 r. organ skierował do strony informację o pozostawieniu jej wniosku bez rozpoznania.

W przypadku decyzji w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego organ, przytaczając akt wykonawczy w podstawie prawnej wydawanych decyzji, czynił to bez podziału na stosownej jednostki redakcyjne, do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.3.1 niniejszego dokumentu.

3.4 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie wypłaty jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w **8** przypadkach wniosek został złożony przez matkę lub ojca dziecka. Wszystkie wnioski zostały złożone w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka została przyznana **5** osobom, których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego określonej w art. 15b ust. 2 ustawy, tj. kwoty 1.922,00 zł, co zostało należycie udokumentowane i obliczone w toku postępowania. Organ w każdym z tych przypadków przyznał świadczenie jednorazowo w wysokości 1.000,00 zł.

W **3** przypadkach – ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego – organ wydał decyzje odmowne.

W przypadku decyzji w przedmiocie ustalenia prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka organ, przytaczając akt wykonawczy w podstawie prawnej wydawanych decyzji, czynił to bez podziału na stosownej jednostki redakcyjne, do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.3.1 niniejszego dokumentu.

3.5 Świadczenie rodzicielskie

W przypadku wszystkich poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie przyznania prawa do świadczenia rodzicielskiego wniosek inicjujący wszczęcie postępowania był składany przez matkę dziecka. Wniosek każdorazowo zawierał oświadczenie, zgodnie z którym wnioskodawczyni nie urodziła dziecka w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, co stanowiłoby podstawę do obniżenia wysokości należnego świadczenia rodzicielskiego w myśl art. 17c ust. 6 ustawy.

W celu stwierdzenia braku istnienia przesłanek negatywnych przyznania świadczenia rodzicielskiego określonych w art. 17c ust. 9 pkt 1-5 ustawy, wnioskodawcy składali oświadczenia o braku istnienia tych przesłanek. Ponadto organ w toku postępowania dowodowego każdorazowo dokonywał weryfikacji informacji zawartych we wniosku.

W każdym kontrolowanym przypadku organ wydał decyzję przyznającą matce dziecka świadczenie rodzicielskie na okres 52 tygodni od dnia porodu w związku z okolicznością, że w realiach każdej sprawy nastąpiło urodzenie jednego dziecka przy jednym porodzie, co jest zgodne z art. 17c ust. 3 pkt 1 ustawy.

Wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc kalendarzowy ustalana była zgodnie z art. 17c ust. 7 ustawy. Wówczas organ dzielił kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnożył przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w zakresie formułowania nieprecyzyjnej podstawy prawnej przez organ w odniesieniu do aktów wykonawczych.

4. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych

W każdym z przypadków poddanych kontroli postępowania w sprawie przyznawania świadczeń rodzinnych były wszczynane na wniosek strony.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała, zgodnie z wymogami art. 23 ust. 3 ustawy, prawidłowo wypełniony wniosek, zawierający dane dotyczące:

1) osoby występującej o przyznanie świadczenia, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
2) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, oraz odpowiednio:
   a) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e, art. 30 f ustawy z dnia 26 lipca o podatku dochodowym od osób fizycznych, dotyczące każdego członka rodziny,
   b) zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, tj.: prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację, zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o okresie, na który został udzielony urlop wychowawczy, oraz o okresach zatrudnienia i/lub inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia rodzinnego będącego przedmiotem wniosku

– zgodnie z wymogami art. 23 ust. 4 ustawy.

Złożone przez strony wnioski o przyznanie świadczenia zawierały klauzulę zastępującą pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o następującej treści: „Oświadczam, że jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia", co jest zgodne z art. 23 ust. 2a ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach w przypadku utraty lub uzyskania dochodu przez członków rodziny w aktach sprawy do wniosku załączone były dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość, zgodnie z art. 23 ust. 4d ustawy w związku z art. 3 pkt 1 ustawy.

MOPS, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy obowiązek samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wniosku.

W przypadku postępowań zakończonych wydaniem decyzji odmawiających przyznania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, organ przed wydaniem decyzji nie zrealizował obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. W myśl wskazanego przepisu w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Należy mieć również na uwadze, że zaniechanie realizacji obowiązku wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. godzi również w wyrażoną w art. 9 k.p.a. zasadę informowania stron, bowiem udowodnione naruszenie obowiązku informacyjnego przez organ jest wystarczającą podstawą do uchylenia decyzji, choćby ta decyzja formalnie odpowiadała prawu materialnemu. Ma to miejsce zwłaszcza wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że to właśnie błędna informacja lub jej brak spowodowały zachowanie strony przynoszące w rezultacie niekorzystne dla niej konsekwencje[5].

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

5. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnych wnioskodawcom

W poddanych kontroli sprawach organ terminowo ustalał stronom prawo do świadczeń rodzinnych. Wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była dopiero po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

[5] Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3 lutego 2011 r., wydany w sprawie o sygn. akt II GSK 41/10

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. **Uchybienie**, polegające na formułowaniu nieprecyzyjnej podstawy prawnej przez organ w odniesieniu do aktów wykonawczych, co narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.

2. **Nieprawidłowości**:

a) **kluczowe**: nie stwierdzono;

b) **znaczące**: nie stwierdzono;

c) **zwykłe**, w postaci niewypełniania przez organ obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a.

Wskazana powyższej **nieprawidłowość**, z uwagi na swój charakter oraz wagę, nie stanowi podstawy do negatywnej oceny jednostki kontrolowanej, niemniej skutkuje naruszeniem zasady pogłębiania zaufania uczestników postępowania do organów władzy publicznej (art. 9 k.p.a.) poprzez niedochowanie należytej staranności przy wypełnianiu obowiązku informacyjnego, wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzoną nieprawidłowość:

1) Kierownik Zespołu ds. Świadczeń MOPS – w zakresie nadzoru na realizowanymi zadaniami;
2) Pracownicy MOPS – w zakresie prowadzenia postępowań.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej,

zalecam:

1) wzmocnienie bieżącego nadzoru Kierownika MOPS w Prószkowie nad prawidłowością i terminowością realizowanych zadań przez podległych pracowników;

2) precyzyjne formułowanie podstawy prawnej wydawanych decyzji, zgodnie z art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.;
3) wypełnianie przez organ obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu**.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Małgorzata Krajewska
Zastępca Dyrektora
Wydział Polityki Społecznej

Dokument został wydany w postaci elektronicznej i podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Do widomości:
Pan Krzysztof Cebula – Burmistrz Prószkowa
ul. Opolska 17, 46-060 Prószków